

Maria Kearsley

Kommunstyrelsen

Riktlinjer för information och dialog i stadsbyggnadsprojekt

Ärende

Medborgardialog är ett sätt för invånare att få insyn i det demokratiska arbetet och ett redskap för politiker att få fördjupad kunskap om invånarnas kunskap och synpunkter i olika frågor. Att arbeta med systematisk medborgardialog kan bidra till bättre beslutsunderlag samt en större förståelse för och förankring av exempelvis stadsbyggnadsfrågor. En systematisk dialog säkerställer dessutom en ökad kompetens och ett kvalitetssäkrat arbetssätt i organisationen.

Olika typer av stadsbyggnadsprojekt kräver olika former av informations- och dialoginsatser. I vissa projekt kan det behövas mer än det formella samrådet för att få en bättre förankrad analys av vilka sociala-, ekonomiska- och miljömässiga konsekvenser som ett projekt kan innebära. Exempelvis kan mer riktade insatser behövas för att nå invånargrupper som inte brukar delta vid traditionella samråds- och informationsmöten.

För att uppnå ett systematiskt arbetssätt behöver kommunen arbeta fram tydliga riktlinjer för information och dialog i stadsbyggnadsprojekt. När kommunen tar initiativ till tidig dialog, innan alla ställningstaganden är gjorda, kan invånarnas kunskap, erfarenheter och behov ligga till grund och förbättra beslutsunderlaget och i förlängningen slutresultatet.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bjöd hösten 2015 in kommuner till ett nätverk med syfte att utveckla system och metoder för medborgardialog i platsutveckling. Danderyds kommun deltog under 2016–2017 och nätverket var främst ett forum för lärande genom att ta del av goda exempel på medborgardialog från andra kommuner. Övriga deltagande kommuner i nätverket var Hälaryda, Kiruna, Motala, Nacka och Örnköldsvik.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer för information och dialog i stadsbyggnadsprojekt.

Bakgrund

Enligt SKL står vårt demokratiska samhälle inför olika utmaningar med ett minskat förtroende för politiska institutioner, ojämnt valdeltagande och ett minskat intresse för att bli medlem i politiska partier. Samtidigt vill allt fler medborgare delta i samhällsdebatten, vilket ställer krav på inflytande och anpassning av den kommunala servicen. Ett ökande behov av delaktighet och inflytande på lokal nivå blir en allt större utmaning för den lokala demokratin. För att möta detta behov samt fånga centrala frågeställningar blir en väl fungerande medborgardialog allt viktigare. Medborgardialog är ett sätt för invånare att framföra synpunkter och få insyn i det demokratiska arbetet, samt för politiker att få fördjupad kunskap om invånarnas synpunkter som framför allt kan bidra till ett bättre beslutsunderlag och bättre kvalitet.

Kommunfullmäktige beslutade i oktober 2017 att anta en vision för Danderyds kommun: "Danderyd ska vara Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i". I visionen uttrycks ett löfte till kommunens invånare om att kommunen ska erbjuda "hög tillgänglighet, öppen dialog och gott bemötande". Några av de kommunövergripande insatserna för att infria detta löfte är kommunens kontaktcenter, digitala kanaler med externa webbsidor, e-tjänster och sociala medier. Det finns dock behov att komplettera med särskilda riktlinjer för information och dialog i stadsbyggnadsprojekt.

Det finns flera pågående stadsbyggnadsprojekt i kommunen, som påverkar och engagerar många av kommunens invånare, där behov av en strukturerad medborgardialog finns. Det pågår kontinuerliga dialoger mellan invånare, politiker och tjänstemän, men det finns behov av en mer systematisk dialog. Utökade informations- och dialoginsatser kommer att behövas i arbetet med att ta fram en ny översiktsplan, en strukturplan för centrala Danderyd samt i flera detaljplaneprojekt i tidiga skeden.

Om kommunens deltagande i SKL:s nätverk om medborgardialog

SKL bjöd hösten 2015 in kommuner till ett nätverk med syfte att utveckla system och metoder för medborgardialog i platsutveckling.

Kommunstyrelsen godkände 2015-11-30 §149 kommunledningskontorets deltagande i nätverket som inleddes i januari 2016 och pågick till och med december 2017. Ambitionen med deltagandet i nätverket var att pröva och utveckla medborgardialoger kopplade till kommunens arbete med stadsbyggnadsprojekt.

För Danderyds kommun var nätverket främst ett forum för lärande genom att ta del av goda exempel från andra kommuner. Deltagande kommuner i

Maria Kearsley

nätverket var Härryda, Kiruna, Motala, Nacka och Örnsköldsvik. Nätverket träffades vid sju tillfällen, heldagsmöten som organiserades av SKL, under åren 2016–2017. Vid varje tillfälle diskuterades olika delar av respektive kommuners dialogarbete kopplade till platsutveckling. Dessutom deltog föreläsare, med olika erfarenheter av att driva och utveckla olika delar av dialogprocessen, vid de olika nätverksmötena. Det var bland annat fokus på social hållbarhet, konst som redskap för dialog, tips och idéer om dialog med unga samt hur komplexa frågor kan hanteras.

SKL har en modell för att ta fram principer för medborgardialog som presenteras nedan. Där framgår de delmoment som behöver ingå i arbetet.

Av de deltagande kommunerna i nätverket hade flera kommuner strukturerade arbetssätt för medborgardialog. Både Motala och Härryda kommun hade arbetat utifrån SKL:s styrkarta för medborgardialog och hade goda erfarenheter från den processen.

Kommunledningskontorets yttrande

En slutsats från deltagandet i SKL:s nätverk samt utifrån de dialoger och samråd som genomförts i kommunen är att det finns behov av ett systematiskt arbetssätt för information och dialog i stadsbyggnadsprojekt i kommunen. Under de senaste åren har det i flera stadsbyggnadsprojekt uppkommit önskemål om mer dialog och information i tidiga skeden. I arbetet med utredningen om tunnelförläggning av E18 genomförde kommunen en större dialog som var uppskattad av medborgarna.

Den formella samrådsskyldigheten enligt Plan- och bygglagen (PBL) innebär att kommunen ska samråda med invånarna, för både detaljplaner och översiktsplan. Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget. Kommunen ska samråda om ett förslag till detaljplan med bland andra länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, kända sakägare och boende som berörs. I samband med plansamråd bjuder kommunen ofta in till samrådsmöten eller öppna hus. Vid dessa möten ges information om planförslaget och planprocessen samt är ett tillfälle att ställa frågor.

Olika typer av projekt kräver olika former av informations- och dialoginsatser. I vissa projekt kan det krävas mer än det formella samrådet för att få en bättre förankrad analys av vilka sociala-, ekonomiska- och miljömässiga konsekvenser som ett projekt kan innebära. Exempelvis kan mer riktade insatser behöva göras för att nå invånargrupper som inte brukar delta vid traditionella samråds- och informationsmöten.

SKL:s dialogtrappa som visar olika nivåer av påverkansmöjligheter

För att uppnå ett systematiskt arbetssätt behöver kommunen arbeta fram tydliga riktlinjer för information och dialog i stadsbyggnadsprojekt. När kommunen tar initiativ till tidig dialog, innan alla ställningstaganden är gjorda, kan invånarnas kunskap, erfarenheter och behov ligga till grund och förbättra beslutsunderlaget och i förlängningen slutresultatet.

Genom att arbeta med systematisk medborgardialog bidrar det till att skapa transparens och en större förståelse för och förankring av stadsbyggnadsfrågor. En systematisk dialog säkerställer en ökad kompetens och ett kvalitetssäkrat arbetssätt i organisationen.

Åsa Heribertson
Kommundirektör

David Grind
Plan och exploateringschef

Handlingar i ärendet
Tjänsteutlåtande

Expedieras
[Klicka här för att ange text.](#)